Kreewijas Sozial-Demokratiska Strahdneeku Partija.

Wisu semju proletareeschi, saweenojatees!

Bes zihņas naw uswaras!

Zihņa

Latwijas Sozial-Demokratijas zentralais organs.

Parakstischanas maksa:
Bes peesuhtischanas:
Us 1 gadu 13 rbl. — kap
„ 6 mehn. 6 „ 75 „
„ 3 „ 3 „ 50 „
„ 1 „ 1 „ 25 „
Ar peesuhtischanu:
Us 1 gadu 14 rbl. — kap.
„ 6 mehn. 7 „ 50 „
„ 3 „ 4 „ — „
„ 1 „ 1 „ 50 „

Atsewischks numurs maksà 6 kap.

№ 30 (142) Deenas laikraksts. Peterpilî, setsdeen, 15. (28.) aprilî 1917. g.

Spehki peeaug.

Pehdejo deenu sinas wehsta, ka Wahr-Eiropas neitralo un zentralo walstju sozialdemokratija peeleek wisus spehkus, lai sagatawotu zetu drihsai meera notekgschanai. Wisas muhsu birgelisko awischu breesmu sinas par to ka wahzijas sozialdemokrati prasa no Kreewijas Kursemi, Belgijas un Polijas eerobeschoschanu teesibas, — wiss tas israhdas par salteem meleem, par launprahtigu isdomojumu, par teeschu kuhdischanu.

Tagad israhdas, ka Wahzijas sozialdemokratija, ne tikai neka augschminetam lihdsiga naw isteikusi bet ar saweem wahrdeem un darbeem ir parahdijusi pawisam ko preteju. Wisu kara laiku Wahzijas sozialdemokratijâ waldija stiprâ mehrâ sozialpatriotisms Tee pa leelakai daļai bija ļaudis, kas bija atteikuschees no schkiru zihņas, kureem nazijas un kara intereses bij dahrgakas, nekà paschu strahdneeku intereses. Un schee ļaudis, kas bija jau tik tahlu nowehrsuschees nost no strahdneeku schkiru zihņas un no rewoluzionarâs sozialdemokratijas — tee tagad greesch mehtetus otradi. Wini wisi balsoja pret kara budschetu pehdejâs Wahzijas reichstaga sehdês, wini prasija kara isbeigschanu, brahkoschanos ar brihwo Kreewiju. Tagad tikdaudz peltà wahzu tauta sahk pamasam staigat jau tos zeļus, kahdus paraduschi eet mehs. Marta beidzamâs un aprila pirmâs deenâs Berlinê un Wahzijas zitâs pilsehtâs, atsihmetas milzu demonstrazijas, protesta sapulzes, wairak deenu streiki, pat sadursmes ar karaspehku un policiju. Wahzijas gruhtais saimneezisklais stahwoklis, maises un wispahr pahrtikas truhkums, speesch wahzu strahdneekus, tàpat kà mums, prasit ir maisi, ir brihwibu. Wini wehl nedroschi eet zihņâ, pee eerotscheem, pee wezàs kahrtibas gahschanas wini wehl nekeras; bet no sawas kauna pilnàs, kara aisstahwetaju pagahtnes wahzu sozialdemokrati atteikuschees galigi. Winu beidzamâ wispartijas, daschadu augstako eestahschu preeksschstahwju apspreeschanàs sapulze pilnigi peeweenojusees muhsu Strahdn. un Saldatu Deputatu Padomes ussaukumam „wisu semju tautam.“ Wahzijas sozialdemokratija pasino, ka wina lihdz ar brihwo Kreewijas proletariatu prasa meera slehgschanu ej eekarojumeem, bez kara atlihdzibam, uz tautu paschnoteikschanàs pamateem. Wina apsola isleetot wisus spehkus, lai peespeestu sawu waldibu pasinot skaidri un nepahrprotami schos meera noteikumus. Austrijas un Ungarijas sozialdemokratu preeksschstahwi pilnigi peeweenojuschees wahzu s.-d. lehmumam par meera nepeezeeschamibu un wina noteikumeem. Wini noturejuschi sawâ starpâ apspreeschanos, lai sekmigaki waretu zihņitees ar sawu waldibu un burschuasijas imperialistisko apetiti. Un, ka winu wahrdi naw tikai wahrdi ween, bet ari darbi, to peerahda winu zenschanàs stabtees sakaros ar zitu walstju sozialdemokratijam, lai kopejeem spehkeem peespeestu sawas waldibas atteiktees no kara turpinaschanas. Schim meera un rewoluzijas darbam wini jau peewilkuschi klaht Holandes, Danijas, Norwegijas un sweedrijas sozialdemokratus. Sweedrijâ pat notikuschas plaschas demonstrozijas un streiki pret dsihwes dahrdsibu un nepanesamo kara slogu. Ir zentralês, ir neitralâs walstîs strahdneeki sahk pazelt galwu un isleeto wisus spehkus lai panakktu drihsu meera noslehgschanu un lai ismantotu tagadejos gruhtos kara laika apstahkkus preeksch walsts eekschejàs kahrtibas demokratiseschanas. Wahzijas sozialdemokratija noteikti isteikusees par to, ka Wahzijai is pehdejà kara jaiseet atjaunotai, uz neaprobeschotas tautas paschwaldibas pamateem dibinatai walstij. Wahzijas un zitu walstju proletariats sahk jau saprast, ka pasaules karsch war isbeigtees tikai ar pasaules rewoluziju, ka likwidet kara sekas jasauz palihgâ wisu tautu spehki, wisas walsts pahrwalde, wisa dsihwe janodod paschas tautas un winas wehletu preeksschstahwju rokâs. Wisur atskan schee tautas sauzeeni pehz maises un brihwibas, pehz kara isbeigschanas, wisur aug teeksmes stahtees tuwakos sakaros ar apkahrtejo semju strahdneekeem, lai waretu saskanot zihņu wisâs walstîs par drihsaku wezo despotisko eekaroschanas politikas wedeju waldibas gahschanu. Par schahdu darbibu nes telegrafs katru deenu sinas no Wahzijas, Austrijas un neitralam walstim. Par to paschu runà sinas no daschadeem Kreewijas stubreem — tauta prasa meeru, tikai nesin, nesaprot, kà to panahkt. Un te nu nahk pakalpigee „rewoluzionari“ is burschuasijas nometnes, kuri runà un raksta burschuasijas partiju waj teeschi pagaidwaldibas usdewumâ. Wini saka, ka wiss wini esot par meeru, par meeru bez eekarojumeem, bez kara atlihdzibas, bet schahdu meeru, lubk, warot panahkt tik eerotscheem rokâs, sakaujot Wahziju un winas sabeedrotos. Ui Wahzijas peekahpschanos waj ui rewoluziju Wahzijâ neesot ko zeret. Tapehz karsch lihdz uswarat. To mehs dsirdam no muhsu birgelisàm awisem, no pagaidwaldibas, no tà saukto „sabeedroto“ preses un pat no Franzijas, Anglijas, Belgijas, Seemeļ Amerikas strahdneekeem — sozialisteem. Wini sauz Kreewijas strahdneekus turpinat karu lihdz Wahzijas satreekschanai, stahstidami ità Wahzija gribot panemt Belgiju, Franzijas seemeļus, Baltiju, Poliju un wehl daudz zitu. Wini aismirst Wahzijas oficialo atteikschanos no Belgijas, aismirst to, ka arglu un franteschu armijas katru deenu wed plaschâ frontê abrprahtigus uzbrukumus wahzu frontei lai to pahrrautu un tuwakâs deenâs satreektu wahzu armiju.

Wahzu armijas franteschu frontê zeesch milzigus saudejumus, bet wahzu sozialdemokrati sauz tomehr pehz meera, demonstrè streiko! Ne tà tas pee mums. Mums jastrahda. Mums jastrahdà deenu un naktî, lai tikai, apgahdatu armiju ar kara materialeem. Mehs newaram, kà peenahkas pat swinot wisas pasaules proletariata swehtkus — 1 maju, muhs usaizina scho deenu „atstrahdat“. Mehs, brihwâs Kreewijas pilsoni drebam par katru rokas granatu, par katru minuti darba laika, lai gan uz Kreewijas frontes jau sahkot ar rewoluziju walda gandrihz pilnigs kluums. Mehs sauzam wahzu strahdneekus uz sazeschanos bet tagad kad wini sper pirmos soļus, tad sahk saplakt muhsu paschu rewoluzionarâ drosme, mehs padodamees, ļaujamees eebaidit sewi no burschuasijas, kura wehlas karot par katru zenu, kà ar ahrejo, tà eekschejo eenaidneeku.

Beedri, strahdneeki un saldati! Mehs nedrihkstam atlahdz, mehs nedrihkstam runot par brunoschanos un karoschanu, kad tik traki isbojunetà „breesmigàs“ Wahzijas tauta sahk israhdit sawu nemeeru ar tagadejo stahwokli un prasa meeru uz muhsu atsiņeem noteikumeem. Mums jagahdà, zik muhsu spehkos stahw, lai ir Kreewija, ir sabeedrotee atteiktos no eekaroschanas un kara atlihdzibas prasibam. Tas mums jadara, lai brihwotu wahzu tautu zihņâ preť winas waldibu un lai peespeestu paschu Wahziju nahkt klajâ ar saweem meera noteikumeem.

Rewoluzionarâ proletariata spehki aug ar katru deenu, zihņas pulki kaujas gatawibâ stahjas sem sarkaneem karogeem, lai isbeigtu karu un gahstu burschuasijas waldibu. Blakus mums un daudz semju sozialistiskeem masokumeem tagad rewoluzijas darbâ nostahjas ari Wahzijas, Austrijas, Ungarijas un ari Bulgarijas strahdneeki. Winas atbalsta maso neitralo walstinu starpneeziba. Muhsu pulki aug. Arweenu plaschak pluhst proletariata starptautiskais sauzeens: Nost karu! Nost kapitalistu waldibas! Lai dsihwo rewoluzija!

Mums buhs winus pasiht.

Mehs dsirdejàm, kahdu trokšni sazehla kreewu „liberalà“ prese, kad slepenpolizijas archiwu ismekleschana atklahja prowokatorus Tschernomasowu un Malinowski. Pee ta naw wairs ko uskawetees. Mehs sinam, to no „liberaleem“ schurnalisteem war sagaidit un no ka mums buhs winus pasiht.

Tagad Maskawâ atklahts ari latweeschu prowokators — Karlis Sprogis. Un mehs nedrihkstam palaist garàm, kahdus apwainojumus schinî gadijumâ uskrauj un kahdu teesu spreesch latweeschu pilsoniskà prese. Mums buhs ari winas idejiskos kalpus pasiht.

Par Karli Sprogi Maskawas kreewu laikrakstos parahdijàs sekoschas sinas:

„Sprogis, Karlis Wituma d., Keipenes pag., Rigas apr., Widzemes gub. semneeks (sauzee „Sarkanais“), agrak nodarbojees ar prowokaziju Widzemes schandarmerijas waldê, 29 g. w., burtlizis, lutertizigs. Pasneedsis sinas par latweeschu s. d. organisazijam. Pats bijis Palihdz. Beedribas sekretars, laikraksta „Laika Domas“ strahdneeku nodaļas redaktors. Nodewis daudzus; daschi aresteti pehz wina norahdijumeem.“

Schai sinojumâ jaislabo tas, ka Sprogis nekad naw bijis „Laika Domas“ strahdneeku nodaļas redaktors. Laikraksts nemaz nesinahza. Par redaktoru projekteja P. Daugi, wehlak par atbildigo redaktoru — J. Swiki.

Protams, scho sinojumu islaižja wiss. Maskawas latweeschu sozialdemokratus tas nemaz nepahrsteidza, jo tee ar Sprogi bija weenmehr loti sliktâs domas un to nekad netureja par sawu beedri. Toteež tas loti pahrsteidza „labako aprindu“ organu — „Dsimtenes Atbalss“.

„Kursch Maskawas beedribas darbineeks“ — raksta schàs lapas galwenais strategis K. U (K. Upits) — „gan nepasihst Karli Wituma d. Sprogi — Latweeschu Palihdzibas Beedribas idejisko wadoni, Kulturas biroja darbineeku un projektejamàs strahdneeku awises „Laika Domas“ redaktoru, kas ar tahdu niknumu un beskaunibu arween usbruka zitadu uzskatu peekritejeem! Schis leelineeku partijas stute un organisators ir ilggadigs „ochrankas“ kalps, kursch par sawu darbu saņehmis wairak ka simts rubļus mehnesî.“ („Dz. A.“ 26. num.).

Tahdu duhmu mutuli ismet K. Upits. Bet winâ taisniba ir tikai tas, ka K. Sprogis — prowokators. Kad winsch ir bijis leelineeku par ijas stute un organisators? Atstahsim to sinat nazionaldemokratu partijas rakstitajam. Latw. Pal. Beedribas idejiskais wadonis? Mehs sinam, ka Palihdz. Beedr. Sprogi isbaloteja. Kulturas Biroja darbineeks? Sprogis peedalijàs tikai daschâs teatra komisijas sehdês un bija speests no T. K. izstahtees. „Laika Domu“ redaktors? Neweens neprojekteja Sprogi par tahdu eezelt. Mehs sinam tikai to ka Sprogis maisijàs wisâs sabeedriskâs leetâs un zentàs eepasihtees ar ko ween bij eespehjams.

Tahlak. Sprogis rakstijis „Jaunâ Wahrdâ“. Par noschehloschanu, tagad jau atklahti prowokatori ari „P. Слово“ un „P. Вѣдомости“. Bet fakts ir tas, ka „J. Wahrda“ Maskawas lihdzstrahdneeki bija tee, kas redakzijai jau sen atpakal aizrahdija par Sproga newehlamo lihdzdarbibu laikrakstâ.

Sprogis atklahtibâ rekomendejees par Kurschewiza labo roku — swarigi pasino K. Upits. Mehs nesinam, waj prowokators naw rekomandejees ari par K. Upischa waj J. Bankowa labo roku

Tad K. wahrdu pa wahrdam raksta tà: „Kad Maskawâ sahka isnahkt „Dsimt. Atbalss“, tad tas pats Sprogis kopâ ar pasihstamo Teodoru Draudinu bija wisniknakee schis awises wajataji. Schahds naids jau gluschi weegli saprotams, ja nem wehrâ ka jau pee pirmà numura „Dsimt. Atb.“ ir uzsahzis karu ar scheem wilkem awju drehbês un beeschi rahdijis strahdneezibai daschu kungu ihsto seju“.

Par scho slawas dzeesmu waretu smeetees, ja prowokatoram nenostahditu lihdzàs b. Draudinu un newilktu strahdneezibu eekschâ sawâ netihrâ weikalâ. Tad jasaka: „Dsimt. Atb.“ melnàs rokas traips nekad negulsees uz b. Draudina un strahdneeziba nekad naw laižuši un nelaiž Juhsu lapu!

Schinî weetâ mums tikai jaatgahdina ka uz „Dsimt. Atb.“ redaktora J. Jankowa guk apwainojums par b. Schillera un Schulza denunzeschanu, Tas naw wehl nomazgats.

Nobeidz sawu rakstu K. Upits ar leelisku rekordu. Sprogis jau esot tikai weens no teem daudzeem, kuru wahrds — legions un kuri plaschi saimneekojot pa leelineeku slepenàm un atklahtàm organisazijam. Schis anarkistiskàs organisazijas doschkahrt sahkot palikt par prowokazijas un reakzijas tumscho spehku peretkeem.

Pehdejâ laikâ esot saņemtas tizamas sinas, ka pa leelo juku laiku pahri par 2000 wahzu waldibas agentu ar leelakàm naudas sumam pahr Somijas robeschu eebraukuschi Kreewijâ, lai pablstitu pret kara agitaziju un raditu eekschejas jukas. Un taisni leelineeku prowokatorischàs klikes esot tàs, kuras pabalstitas ar wahzu agentu naudu zenschotees wisadeem lihdzekleem radit eekschejas jukas Kreewijâ un atzinat saldatus mest eerotschus kaklâ un padotees wahzeescheem. Sawos preses organos winas atklahti sauzot: „Nost ar karu!“

un zenschotees tumschâkas strahdneeku masas sakuhdit pret pagaidwaldibu radit pret winu neustizibu...

Tik tahlu schahdeem „schurnalisteem" klausa spalwa. Schis pasakas par sweschu naudu wehl atminâ no „Dsimt Wehst.", „Latw. Awischu" un zitu ebreju fiteju laikeem. Tagad wisus, kas ir pret karu — Nikolaja aßnainà draugi atsihmè par prowokatoreem lai tà sagatawotu eespehju wezàs eekahrtas atgreeschanai, lai stiprinatu eekaroschanas politiku un kara laikâ eerautu miljoneem rubkus leelâs peknas, gruhschot strahdneekns nahwê un postâ.

Bet birgeku meli un nekreetnibas naw wairs jaatspehko. Bet mums japasihst wini, schee rakstitaji, un jasin, ko war sagaidit no scheem nazionaldemokrateem..

W. Grehwinsch.

Pagaidwaldiba un rewoluzionarais garnisons.

Kad pagaidwaldiba stahjàs pee waldibas stuhres, tad wina starp zitu ari apsolija tautai rewoluzionaro Peterpils garnisonu us fronti nesuhtit. Tad pagaidwaldiba wehl juràs wahja un tamdehk wina darija gandrihs wisu, ko wehlejàs un prasija rewoluzionarà tauta. Tagad tas wiss sawadak, tagad pagaidwaldiba ar sawu stahwokli jau noteikti apraduß un sahk peewilkt groschus zeeschak. Jau pirms swehtkeem tika no dascheem pulkeem aissuhtitas us fronti wairakas rotas. Tagad pehz swehtkeem tas turpinas wehl leelakos apmehros. Weens pulks pehz otra suhta prom sawus jaunapmahzitos. Wezais swinigais solijums teek lausts. Pagaidwaldiba ar sawu pastahwigo brehkschanu par wahzu breesmam jau tiktahl eespeeduß saldatus wezàs disziplinas rahmjos, ka wini pa leelakai daļai ispilda wisas pawehles no augschas. Tà tas ir ari tagad. Tikai retums kahds protestè pret jauno Gutschkowa un Komp. patwaribu. Lihdz schim protestu peenehmis Keksholmas pulks un kahds saldatu mihtinsch.

„Prawda" raksta: Keksholmas gwardijas pulka reserwes bataljona ofizeeru un saldatu sapulze apspreeduß jautajumu par 2 papildrotu suhtischanu us fronti, weenbalsigi nolehma:

1) Ka rewoluzijas un brihwibas intereses prasa, lai neweens Peterpils rewoluzionarà garnisona saldats netiktu suhtits us fronti, bet paliktu sawà weetà Peterpilî.

2) Iswehlet pa 2 delegateem no rotas, kas eetu us Str. un Sald. Dep. Padomi pasinot par peenemto lehmumu.

3) Likt preekschâ Str. un Sald. Dep. Padomei aisturet zeksâ jau aissuhtitàs dalas.

4) Litt preekschâ Str. un Sald. Dep. Padomei ispublizet sawà „Sinotajâ" sawu lehmumu papildu rotu promsuhtischanas jautajumâ.

5) Nodrukat muhsu lehmumu eeksch „Isw. Som. R. i S. Dep.", „Soldatsk. Slowo", „Semka i Woka" un „Prawda".

6) Lihdz tam laikam, kamehr Str. un Sald. Dep. Padome nelems, ka jaeet us fronti, neweens no mums us fronti nedrsees.

7) Iswehlet delegatus preeksch suhtischanas us fronti lai isskaidrojàs, kamdehk mehs paleekam Peterpilî un isklaidet tos pahrpratumus, kahdi teek raditi no kontrrewoluzionaro spehku kuhdischanas darba.

8) Likt preekschâ Str. un Saldatu Deputatu Padomei noskaidrot jautajumu par bijuscho schandarmu un polizistu suhtischanu us fronti un spert sokus, lai wini nekawejoschi tiktu aissuhtiti.

Tahkak: Rezuluzija, kura peenemta saldatu mihtinâ kawalerijas ofizeeru skolas manescha 9. aprilî.

Nemot wehrâ:

1) ka rewoluzijas attihstibas gaitâ arweenu redzamaki top kontrrewoluzionaree spehki, kas zenschas wiseem lihdzekleem issaukt rewoluziju,

2) ka weens no tahdeem lihdzekleem ir papildu rotu aissuhtischana is rewol. Peterpils garnisona un kara spehka atsewischku daļu pahrzelschana us zitàm pilsehtam,

3) ka tagadejâ laikâ preeksch rewoluzijas eekarojumu nostiprinaschanas un tahkakas attihstischanas koti nepeezeeschama ir wisu Peterpils rewoluzionaro spehku mobilizschana.

Nolehmàm: zihnitees pret wiseem kontrrewoluzijas mehginajumeem un atsewischki pret masketu zenschanos wahjinat Peterpils rewoluzionaro garnisonu un aizinam beedrus saldatus palikt sawàs rewoluzijas sargweetàs un neeet prom no Peterpils."

Schahdu walodu runà saldati. Ir jau nu ari, kas domà zitadi, kas „labpraht" eet us postzijam. Bet mehs waram apsweikt schis resoluzijas, kà sihmes, kas rahda, ka rewoluzionarà armija ir nomodâ, ka Gutschkowa un komp. disziplinas dzelschi wehl naw paspehjuschi galigi panemt sawâ warâ wisu saldatu prahtus. Beedri, saldati! Spreeschat paschi par wisu, nekaujat rihkotees juhsu wahrdâ teem, kam ta wara. Ar sawàm aßnim mehs esam pirkuschi sawu brihwibu; tapehz wina jabaudo; ar sawàm aßnim mehs winu aisstahweßim un ja buhs wajadsigs — par winu kritißim. Buhßim nomodâ! Muhsu pretineeks nesnausch!

Wahrds laukstrahdneekeem un rewoluzionarai lauku demokratijai.

Semneeku kustiba peeaug kkuhst arween asaka un noteiktaka. To wada rewoluzijas ugunis ruhdinais semneeks-saldats. Tàs spehki grupejas ap semneeku padomem. Un kustibas programa ari noskaidrojas lihdz ar kustibas dalibneeku organisceschanos un apspreeschanos padomês, konferenzês un saeimâs. Diwi pamata prinzipi kaidri nosauschami semneeku kustibâ: 1) muischneeku seme lihdschinejeem ihpaschneekeem atsawinama un nododama „wisai tautai", „wisai sabeedribai", walstij un 2) usraudsiba par semes apstrahdaschanu un ja wajadsigs, apstrahdaschanas organisceschana ustizama weetejàm sahdschas waj pagasta komitejam — Jautajumu par atlihdsibu isschkir daschadi. Tomehr wiswairak peekriteju ir atsawinaschanai bez atlihdsibas. Saimneezibu eeweschanas jautajumâ ari naw weenprahtibas: daudzos nowados atsawinato semi peedala priwatàm saimneezibam un isdala mobilizeto semneeku seewam; tomehr beeschi ween pazeļas balsis ari par to, ka semi sadalit naw wajadsigs, tas samasinatu raschoschanu; seme jaatstahj nedalita un ta jaapstrahdà sem komiteju usraudsibas kopigeem spehkeem. Leelas ruhpes semneeku komitejam un kustibas raditajeem rada darba rihku, dzihwà inwentara un sehklu jautajums. Karsch aprij wisus spehkus. Fabrikas mobilizetas kara materiala raschoschanai; laukstaimneezibas maschinas raschoschanai nepeeteekoschos apmehros; no sahrsemem ari newar eewest. Wezàs maschinas un darba rihki sabojajuschees un naw eespehjams tos atjaunot. Jakeras pee ahrkahrtigeem lihdzekleem. To saprot ari semneeki, kuri wisu scho postu waigà wehro. Un pazeļas jautajums neween par semes atsawinoschanu, bet ari laukstaimneezibu maschinu un darba rihku „mobilizeschanu" un nodoschanu semneeku komitejam rihzibâ. Bet mums leekas ka apstahkli pamodinàs eet tahlak un walstij wajadzès monopolizet wisus laukstaimneezibas darba rihkus un tos nodot leetoschanai weetejàm paschwaldibu eestahdem un semneeku komitejam. Atteezibà us sehklu jautajums jau otrißnams sakarà ar likumu par labibas monopolu. Par sehklu jaruhpejas walstij zaur weetejàm paschwaldibu eestahdem...

Tahds ir stahwoklis un wispahrejos wilzeenos rewoluzionaràs ifredses saimneezisko atteezibu pahrweidoschanà us laukeem. Bet tas pagaidam sihmejas tikai us Eekschkreewiju. Latwijas proletariats pee schì darba nemas wehl naw kehrees... Tas jaisllabo. Nedrihkstam kawetees. Teesa, Latwijas laukstrahdneeku un sikksemneeku usdewums ir daudz sareschgitaks. Wisur kara spehks. Faktiska wara neatbildigu kara preekschneeku rokâs. Pee reises wini stipri skarbà un isaizinoschâ tonî runà par tautas rewoluzionaro darbibu. Nesen wehl Radko-Dmitrijews nosauza rewoluzionaràs sozialdemokratijas awisi „Prawdu" par juku un nemeera sehjeju un solijàs zihnitees pret to. Un mehs koti labi saprotam, ko nosihmè wahrds „zihnitees" generała mutê, kursch paradis redset tautu un saldatu paklausßgu wehrgu stahwoklî. Latwijas laukstrahdneeku usdewumus naw weegli atrißnams. To saprotam.

Bet no semes jautajuma atrißnaschanas atsazitees nekahdâ sinâ newar. Tikai darbâ wajag stahtees organiseti un apsinigi. Neweens nowads nedrihkst rihkotees sawruhp. Jarihkojas pehz uoteikta plana. Kustibas wadibu jausnemas wisu laukstrahdneeku piluwarotai eestahdei.

Ikkatrâ pagastâ jarada ihpascha kalpu (laukstrahdneeku) padome. Tàs jaorganisè ari leelâs muischâs. Tikai tad, ja buhßim organiseti, mehs kluhßim par leelu sabeedrisku spehku un warestim iswest dzihwê muhsu wajadzibam peemehrotas prasibas.

Mums jarihkojas tàs paschas programas robeschâs, kuru jau isweds dzihwê kreewu semneeki. Jaatsawina muischneezibas, muischneeku, basnizu, klosteru, mahzitaju un zitu priwiligeto ihpaschneeku semes. Mehs winus par semes ihpaschneekeem wairs neuzskatam. Seme peeder wisai tautai, tauta ilgeem gadu simteneem scho semi ir apstrahdajusi un warojusi winas raschibu. Seme peeder tautai jeb winas preekschstahwei — walstij, jo tauta kà weenoto spehks un griba usstahjas zaur walsti. Scho prasibu war isteikt ari tà: seme pahrwehrschama par wisas nazijas ihpaschumu, seme janazionalisè.

Bet walsts apstrahdat semi newar; gruhti winai zaur sawàm eestahdem sekot semes apstrahdaschanas organisceschanai. Schì usraudsiba jausnemas weetejàm paschwaldibas eestahdem, kuras semei daudz tuwak, labak pahrsin weetejos apstahkłus un wajadzibas. To waretum apsihmet par semes apstrahdaschanas municipalisceschanu.

Tagad rewoluzijas laikâ, kamehr wehl war organisetees demokratiski eewehletas paschwaldibu eestahdes, scho usraudsibas darbu jausnemas laukstrahdneeku pagastu waj aprinku padomem, kuru rihzibà jaatrodas ustizameem mahziteem instruktoreem.

Atsawinato semju apstrahdaschanu usnemas laukstrahdneeki sem padomju preekschstahwju un instruktoru aisrahdijumeem un wadibas. Anarkija nekahda naw peelaischama. Laukstrahdneekeem jaispilda paschu wehleto komiteju un padomju rihkojumi. Usdewums ir pahrak nopeetns. Mums japeerahda, ka protam paschi saimneekot un saimneezibas wadit. Raschoschana nedrihkst saschaurinatees. Tadehk muischu seme naw ari sadalama. Darbi weenmehr labaki eekahrtojami leelâs saimneezibâs. Ja paschi strahdneeki noteiks darba laiku un paschi isstrahdàs darba nosazijumus, leelâs saimneezibâs weenmehr buhs weeglak kà sikkâs . . . Par sehklu un darba rihkeem jaruhpejas muischu komitejam un pagastu padomem. Tàs sasinâ ar paschcem eeinteresetees strahdneekeem nesaka ari algas . . .

Pilsehtu tuwumâ otrodoschàs semes apstrahdaschanu wisada sinâ wajadzès usnemtees pilsehtas paschwaldibas eestahdei, lai peegahdatu pilsehtas eedzihwotajeem wajadzigàs pahrtikas weelas. Tikai tà kaut zik buhs eespehjams nokahrtot zenas un masinat priwatihpaschneeku spekulazijas. Bet ari pilsehtu muischâs (urbanisetâs saimneezibâs) laukstrahdneekeem jaiswehl sawas komitejas, kuras nosaka darba apstahkłus un wehro saimneekoschanu, lai „kunga" lomu masinatu ari saimneezibà dzihwê.

Tee ir milzigi uzdewumi. Bet lai muhs neatbaida nekahdas gruhtibas. Scho darbu weikßim sawà labà. Tadehk nekawejatees, laukstrahdneeki! Palaujatees us sewi un lihdz Satwersmes sapulzei radeet jaunas atteezibas us lauku. Satwersmes sapulze atsihmès un sistematisès to, ko weikuß un eerosinajusi buhs rewoluzionarà tauta.

Pahrtikas krise.

Pahrtikas jautajums ir weens no swarigakeem jautajumeem.

Par winu lausa galwas walsts wihri un sabeedriskee darbineeki.

Kà lahsts us mums gulstas wezàs satrunejuschàs walsts eekahrtas mantojums — bads.

Schì bada schaußmas jau tagad us darba tautas kakla usmetuschas zilpu. Ko gan darit?

„Muhsu deenischku maisi dod mums schodeen" — tà gadu simteneem raida lubgschanas us augschu. Bet nepeetika ar lubgschanam. Bija paschcem rokas japeeleek pee produktu saraschoschanas.

Tagadejàs ruhpneezibàs walstis neteek waditas ne no kahdeem tumscheem wirssemes spehkeem. Tur naw weetas gadijumam. Wiss aprehkinats un noteikts. Wiss brahschas us preekschu speests no no saimneezibskeem apstahkłeem, wadits no zilwezes prahta. Zilwekam paklausa dabas spehki — wiss wina kalpibà.

Technika sasneegusi augstu attihstibas pakahpi. Ja agrak preeksch 100 mahrz. pakawu naglu isgatawoschanas tika patehretas 250 darba stundas, tad tagad Amerikà 100 mahrz. pakawu naglu pagatawo 63 stundàs, ja agrak 10 arklus gatawoja 1180 stundàs, tad tagad 37 stund., ja 100 tuhkstoschu papirosu pagatawoja 990 stundàs, tagad 97 stundàs.

Par spehzigo technikas attihstibu runà ari dzelszetu tihklu augschana pasaulê:

1840. g.	dzelszz. t. isplat.	8,5	tuhkst.	kilom.
1860. „	„	107	„	„
1870. „	„	368	„	„
1908. „	„	950	„	„

1845. gadâ Anglijas tautas manta lihdzinajàs 4 miljard. mahrz. sterl. waj 143 mahrz. us zilweka; 1896. g. — 12 miljardu mahrz. sterl. waj 250 mahrz. us zilweka.

Tautas manta Franzijâ lihdzinajàs 125 miljrd. frankeem 1853. g. un 300 miljrd. fr. — 1879. g. Tautas eenahkumi Wahzijâ 1840. g lihdzinajàs 7.858 miljoneem, bet 1894. g. — 25,937 milj. Pasaules tirdzneezibas apgrosiba 1830. gadâ bija nepilni 4 miljardi rubku, bet 1850. g. — 8,5 miljrd. rbk., 1901. g. — 35 miljrd. rbk., 1907. g. — 65 miljrd. rbk., t. i. par 77 gadeem paleelinajusees 16 kahrtigi.

Ja zilweze ari turpmak dalas bagatneekos un nabagos, ja pehdejo wehl wairak kà agrak, tad zehlonis meklejams jau ne tur, ka zilwezei nepeeteek deenischkàs maises

Zehlonis badam meklejams paschâ zilwezê — sabeedribas usbuhwê, kura koti daudz eenahkumu dod neleelai kapitalistu grupai, bet koti maz ziteem — nemantigeem.

To saprata strahdneeziba. To saprata tee miljoni us kureem stutejas un kurus speesch wisa smagà muhsu kapitalistskàs eekahrtas ehka.

Mums jawed zihņa par to lai sabeedribas wehrtibas peederetu teem, kuri wisu rascho us kuru plezeem wiss teek nests.

Un kad wehl neilgi preeksch schì pasaules kara dzihwes dahrdziba un bads eesagàs strahdneeku buhdâs, kad nepeezeeschamibas runga dausija darba tautu jo stiprak un sahpigak — strahdneeku partijas tam netizeja, kà maises naw.

Jau ilgi kamehr ar augstam mahjam, fabriku skursteneem un kwehposcheem duhmeem aisklahtàs debesis. Bet maises, gaļas, peena, zitu produktu, apgehrba tomehr naw.

Un ja ir, tad tik pahrmehrigi dahrgi, ka darba tautai naw i ko eedomat tos eegahdat. Bet darba zilweks nedrihkst nolaist galwas, nedrihkst waidet par scho postaschu. Weenam janem pee rokas otrs, otram — treschais un t. t., lai apweenoti, saistiti stipri spehki waretu west zihņu par jaunu sabeedrisku eekahrtu, jo posta zehlons ne dabas eegumumu isnihischana, bet sabeedriskàs eekahrtas netaisniba.

Semkopibas walstis pahrwehrschas par ruhpneezibas walstim. Eedzihwotaji wairak jo wairak sapluhst pilsehtâs. Sahdscha, kura agrak sawus raschojumus pati patehreja, tagad rascho ari preeksch pilsehtas. Jo wairak eedzihwotaju sapluhst pilsehtâs, jo wairak tee patehrè, jo ahtrak aug dzihwes dahrdziba.

Jo wairak padzihinajàs kara posts, jo nekaunigaki tirgotaji un ruhpneeki saskruhnè pretschu un produktu zenas.

Tagad, kad dzihwes dahrdziba sasneegusi neredzetu augstumu, darba alga tomehr lehni pamazinàs paleelinajas. Kad produktu zenas pazeļas desmitkahrt, darba alga paleelinas tik peezkahrt.

Nemsim peemehrus.

Pirms kara strahdneeku patehrejamee produkti maksaja:

1 sikke	3 kp.,	tagad	30 kp.
1 mahrz. z. gaļ.	25 „	„	160 „
1 „ t. desas	20 „	„	120 „
1 stops peena	12 „	„	70 „

Nerunasim jau nemaz par to, ka strahdneeks, waj wina seewa nostahwejuschi pusdeenu rindà, lai dabutu $1^1/_2$ mahrz. maises. Tur jau mahrz. maises maksàs rubkeem, ja rehkina nokaweto darba laiku. Labi wehl ja pagadas maisi waj zitus produktus dabut. Beeschi ween jaeet us darbu issalkuschàm.

Agrak peewestee peemehri tomehr

leezina, ka eemesls saimneezisteem sastrehgumeem, pahrtikas krisei meklejams tagadejâ kapitalistisjâ raschoschanas kahrtibâ.

Scho wisu wehl weizina produktu slehpschana, winu nepeegahdaschana, planweidiga neisdalischana, zenu saskruhweschana u. t. t.

Scho krisi desmitkahrt paasinajis tagadejais karsch.

Paasinajis krisi karsch tadehk, ka miljardeem tautas bagatibu teek pahrwehrstas par uguni un asinim...

Mums sen jau laiks noteikti kertees pee schis postoschas isnihzinaschanas. Tagad muhsu pirmais usdewums peelikt wisus spehkus, lai karsch slaktinsch tiktu beigts, lai demokratijas uswara tiktu nostiprinata, lai tiktu organiseta wisstiprakà kontrole par produktu kahrtigu apgahdaschanu, isdalischanu un t. t. Jakontroleerè wisi priwatihpaschneeku weikali, lai neatkahrtotos tahdi gadijumi, ka produkti (milti) teek puhdeti, bet nepahrdod, lai waretu saskruhwet zenas...

Bet bes wisa ta nedrihkstam aismirst, ka postu nowehrst tik zaur pilnigu saimneezisklàs usbuhwes pahrweidoschanu — sozialisma eeweschanu.

Dselons.

Pahrtikas stahwoklis Peterpilî.

Pehz Peterp. Galwenàs Pahrtikas Komitejas beidsamàs sehdes sinojuma pahrtikas stahwoklis Peterpilî skaitkos buhtu schahds:

400 wagonu widejo — (maisito) miltu.
150,000 pudu rudsu — graudos.

Samalts ais daschem techniskeem schkehrschkeem top koti was. Peewedumi peenahk koti wahji karu Pahrt. Komiteja isskaidro ar to, ka tagad esot schkihdonis. Us nahkoschu mehnesi katrâ sinâ eenahkschot leelaki suhtijumi is beenwidus gubernam, jo, peem., no Jekaterinoslawas jau esot zeklà

Patehrè maisi Peterpilî 40,000 pudu deenâ.

Isdots preeksch patehrina teek tikai 30,000 p. deenâ.

Faktiski isdots waj iszepts teek wehl masak:

Wasil. salâ ir 200 maises weikali, kureem jaissneedz buhtu 6,000 p., bet issneedz tikai 4,000 p. Bet waj wiss teek iszepts? Israhdas, ka ne. Peem., maiszepeju preekschst. pasino, ka daudzi zeptuwju ihpaschneeki domadami ka wineem neatlez deesgan leela pelna, taisot weikalus zeeti, ziti samasinot darba spehkus u. t. t. Leetas esot jau tik nopeetnas kà beidsamajâ sehdê Pahrtikas komiteja sahkuse runat par zeptuwu rekwiseschanu.

Ar gaku pehz Pahrt. Komit. sinam stahwot daudz labaki; pat spihdoschi. Pehz Komit. aprehkina, ja gaku issneegtu katram zilwekam deenâ trihszeturtdaļas mahrzina, tad tàs peetiktu lihdz augustam. Bet . . . te nu lubk ir atkal tas, ka komisija ir aismirsusi, ko tikko runajusi „nopeetni“ par zeptuwem, jo wina nesinot waj atradischotees brihwas saldetawas, kurâs waretu pa wasaru usglabat preeksch pilsehtas gatu, jo esot, zik sinams, wisas aisnemtas un schis jautajums „par noschehloschanu paleek atklahts“.

Gaļas ir:	leellopu	50 000	pudu
	aitas	200 000	„
	zuhkas swaiga	400,000	„
	„ sahlita	50,000	„
	putnu	50 000	„

Tad bes tam wehl 81 500 muzu sliku, 180 000 pudu daschadu siwju sahlitu un 70,000 pudu swaigu siwju.

Tahds ihsumà buhtu pehz Peterp. Pahrt. Komit. preekschst. sinojuma tagadejais pahrtikas stahwoklis galwas pilsehtâ. Ko winsch mums stahsta? Winsch stahsta, ka nekas naw labojees. Wisu atleek no weenas deenas us otru. Wiss schee eezeltee un kooptetee wihri stahsta, lai tikai pazeeschas, kad luhk tuhlin, tiklihdz pahrees schkihdonis (seemâ wezai waldibai dsikais sneegs bija wainigs), labibu atwedis no Jekaterinoslawas, no deenwideem, tikai japazeeschas, jasamasina wehl jau tà nabadsigà maises porzija. Kapehz? Tapehz ka schai komisijâ zilweki gan ir maknijuschees, tendenze palikusi ta pate wezà. Ja tagad Wanka weetâ sehsch kahds Petja, tad tas tapat apeet strahdneezibas intereses un kalpo sew un saweem tuwajeem kaimineem kà to darija Wanka. Iseja ir jaatrod is schi stahwokla, jo ja tà ilgaki ees, tad mehs nokluhsim drihz atkal pee ta pascha, pee ka mehs bijàm nowesti zarisma laikâ.

Pahrtikas jautajums jaatrisina strahdneezibai kopâ ar Peterpils demokratiju. Japahrorganisè wisas birokratiskàs eestahdes, ismetot no winàm wisus tos kaitigos elementus, kuri ir palikuschi tur no wezàs waldibas laikeem Vilsehtas domei, pahrorganisetai us demokratiskeem pamateem, janem pahrtikas apgahdaschana sawâs rokâs, atmetot wisus starpneekus-spekulantus. Maises zeptuwes un saldetawas jarekwisè, jo laiks ir pahrak nopeetns, lai ar teem „warenajeem“ zeptuwju kungeem taisitu kahdas nebuht zeremonijas. Tagadejais komisijas sastahws par to runà, bet darit tas to nekad nedarìs, jo winsch ir eezehlees un rekrutejas no teem elementeem pret kureem un ar kureem teem buhs jakaro. Neatleekami japasteidsina wehleschanas us rajonu pilsehtas domem, lai scho pahrtikas meslu pahrzirstu, eekams naw par wehlu, eekams reakzionaree spehki sahk ismantot sawâ labâ demokratijas, peelaistàs taktiskàs kluhdas. Saprotams ar to nebuhs galigi isschkirts pahrtikas jautajums. Tas isschkirsees tikai tad, kad dselsezeki un miljoneem zilweku wairs nekalpos kara noluhkeem, bet strahdas un radis kulturas wehrtibas, kad neisnihzinas wairs neweens, bet wisi radis to kas wiseem nepeezeeschams. Tamdehk atrisinot pahrtikas jantajumu, japeegreesch galwenà wehriba un wisi spehki launuma zehlonim — karam. Nobeigsim karu, isbeigsim badu nenobeigsim karu — bads muhs nobeigs.

Smilga.

Darba dsihwe.

Pee Dretunas stanzijas (Witebsk, gub., Polozkas aprinki) darbojàs jau kopsch pagahjuschà gada rudens diwi krona darbu (weens kara un otrs lauka buhwju) arteli. Tiklab scho darbu nodaku eerehdni, ka ari strahdneeki bauda teesibas usstwakinajumeem no frontes deenasta. Ais ta tad ari scho darbu nodaku preekschneeki ir pastegguschees usnemt sawu eerehdnu starpâ us walsts kases rehkina deesgan daudz leekehschu, kà meesas sargus, darba waditaju palihgu, palihgus un zitus tamlihdzigus rokas puischus. Schàs padarischanas galwenais noluhks, lai zaur to paschi preekschneeki buhtu swabadaki no saimneekoschanas darba nodaļâs un eesvehjami daudz laika eetaupitu sawam personigàm interesem.

Strahdneeki sche ir no daschadam tautibam, kreewi, latweeši, poļi, kineeschi, tscherkesi, kirgischi un z. Pahrtikas, kopehdinaschanas sinâ waram pastrihpot, ka strahdneeki teek deesgan slikti apgahdati. Labakos us sabeedribas rehkina eegahdatos usturas produktus isleeto preekschneeki sawu paschu winu rokas puischu galdam, bet ar sabojajuscheem produkteem un atkritumeem (kà kauleem, kureem nograisita gaļa) no kungu galda baro strahdneeku. Us schehloschanam no strahdneekeem, ka ehdeens ir sliks, dabu no preekschneekem atbildi: „Kam nepatihk strahdat, lai sanem aprehkinu un eet.“ Schehloschanàs no strahdneeku puses pee darbu nodaku inscheneereem neatron atbalsu. Tee arween prot ta isswairitees, ka teem nekad neatleek laika ismekket strahdneeku prasibas. Tà tad ar wahrdu sakot pee mums wehl wiss eet tàpat pa wezàm eemihditàm tekam. Wehl arweenu sastopama pilnâ apmehrâ parastà wezà darba neweiksme „krona darbos“ un „wilkschana us sawu pusi.“

Par wisam leetam sche mums ir par leelu truhkumu tas, kà starp schejeenes strahdneekeem naw neweena inteligenta spehka, kas buhtu spehjigs usnemtees organisatora lomu. Tà tad neatleek zitas isejas, ka schejeenes darbu nodaku labâ greestees pee Kreewijas sozialdemokratu organisazijas ar usaizinajumu, suhtit us schejeeni sawu agentu, kas noskaidrotu sawstarpejas atteezibas ar strahdneekeem un winu preekschstahwibu, nodibinatu strahdneeku apweenibas organisaziju ar wajadsigeem rihzibas organeem un daritu speedeenu us reakzionaro darbu nodaku preekschstahwibu, ka to atdotu sawas weetas sabeedriskeem darbineekeem.

Wairaku strahdneeku wahrdâ:

Onkulis.

Saldatu dsihwe.

Matroschi un swehrasts Pagaidwaldibai.

Wasilija salas fabriku strahdneeku sameerinaschanas kameru un Was. salas karaspehka nodaku preekschstahwju sehdê, kurâ peedalijàs 30 fabriku un 9 karasp. nodaku preekschst., preekschstahwis matrosis is juhrskolas sino, ka wineem no galwenà juhras schtaba peesuhtita swehrasta forma, pehz kuras japadodas bes pretimrunaschanas wiseem pagaidu waldibas rihkojumeem un godigi jaispilda wisi ofizeeru rihkojumi un pawehles.

Atteezibâ us scho swehrasta formu juhrskolas matroschi kopâ ar sawu generali peenehmuschi sekoschu resoluziju: „Tà ka Juhrskolas matroschi atsihst Pagaidwaldibu tikai tik daudz, par zik ta ispilda tautas gribu, bet sewi matroschi usskata par daku no tautas, tad isleekas nesaprotami, kam lai swehram. Eewehrojot to weenbalsigi nolemj: nekahdu swehrastu, kam ari tee nebuhtu domati us preekschu, lihdz satwerstmes sapulzes sasaukschanai, nepeenemt.“

Schi resoluzija tika parakstita ari no wiseem str. preekschst.

Smilga.

Keksholmas pulks.

Keksholma pulka reserwes bataljons peenehmis schahdu lehmumu:

1) Noklausijusees sawu delegatu sinojumu, kuri bija suhtiti us Str. un Sald. Dep. Padomi, sapulze pastiprina wisumâ 10. aprilî peenemto resoluziju un nolemj atlikt galigu jautajuma isschkirschanu par „marschewija“ rotu suhtischanu us fronti lihdz Str. un Sald. Dep. Padomes lehmuma issinoschanai, lai saskanotu ar winu sawu rihzibu.

2) Sapulze protestè pret to, ka aissardsibas komisija pee Str. un Sald. Dep. Padomes lihdz lehmuma peenemschanai Str. un Sald. Dep. Padomê par „marschewija“ rotu suhtischanu un schi lehmuma publizeschanu atlahwusi Ismailoweescheem un Petrogradeescheem dotees us fronti.

Bataljona Komitejas preekschsehd.: Schagarows.

Brahloschanàs us frontes.

Rewoluzija neapmeerinami turpina sawu gaitu. Kamehr Veterpilî sahkusees jau burschuasisklà kontrrewoluzija pagaidu waldibas darbibâ kura eet noteikti pret tautas skaidri isteikto prasibu pehz meera, kamehr Mikukows, Lwows, Gutschkows un sahrejee muhsu kapitalisma wadoni ais tautas muguras zenschàs israut is winas rokàm waru, lai waretu netrauzeti turpinat sawu plànu ispildi, pa to laiku rewoluzija tomehr turpina attihstitees tahlak un tahlak, ejot aisween dsiłumâ un plaschumâ. Zik neezigas un nesvehzigas tomehr israhdas wisas starptautiskà kapitalisma puhles apturet Wis-Eiropas rewoluzijas prozesu un noslahpet tautu kustibu!

Masa pati, kà sabangota stichija wirsàs neapturami sawâ gaitâ. Kaut ari lehni, bet plaschi un wispusigi pahrweidojàs sem rewoluzijas speedeena tautas apakschejee slahni, tee, kuri stahw us frontes tee kuri guleja lihdz schim sahdschu nomalês. Wisus notur plascha wisas eekahrtas demokratisazija paschos pamatos.

Sewischki swarigs un nopeetns schis prozess us fronti. Neskatotees us burschuasijas eezelteem wadoneem, neskatotees us pagaidwaldibas wiltigâ kahrtâ isweseem swehrasteem, armijas tomehr pahrorganisejàs, sanemot saktiko waru sawâs rokâs; paschas tàs usnem sakarus ar pretineekeem, paschas tàs sanem kara wadibu sawâs rokâs. Brahloschanàs peenem aisween plaschakus apmehrus. Abas puses saplusht kopâ un neskatotees us militaristu puhlèm lai sarihdit weenu pret otru, winas paleek nogaidoschâ stahwoklî.

Mehs jau sinojam par brahloschanos Rigas frontê. Tagad lihdzigas sinas nahk ari no zitàm weetam. „Новое Время“s numurâ nodrukata sekoscha telegrama:

„Kijewâ, 12 aprilî. No frontes atbraukuschee atstahsta daschus sihkumus par meera propagandu, kura teetot westa pehdejâ laikâ austreeschu un wahzeeschu armijàs.

Pehz winu wahrdeem ir bijis daudz gadijumu, kad austreeschu un wahzeeschu saldatu grupas esot mehginajuschas tuwotees muhsu eerakumeem ar sarkaneem un balteem karogeem. Baididamees no prowokazijas muhsu saldati atklahjuschi us wineem uguni un tahdâ kahrtâ peespeduschi tos behgt.

Pehz tomehr isdewàs noskaidrot ka wahzeeschi tuwojotees muhsu eerakumeem ar noluhku eesahkt meera sarunas. Grupa eenaidneeka saldatu ar sarkaneem un balteem karogeem tuwojuschees muhsu eerakumeem. Muhsu saldati pehz paraduma atklahjuschi uguni. Eenaidneeka saldati neskatotees us to, ka turpinaja tuwotees un drihz ween daschi no wineem sasneedsa muhsu drahschu aisschogojumus, tika sanemti guhstâ un ruhpigi isklausschinati.

No winu isteizeeneem wareja noprast, ka austreeschu un wahzeeschu armijâ ruhgstot nemeers. Daudzàs karaspehka datàs esot nodibinatas komitejas, starp kuràm esot daudz, kas stahwot par tuhliteja meera noslehgschanu.

Wistreisakee no wineem, austreeschu un wahzeeschu leelineeki — eesakot stahtees pee meera sarunam, neeewehrojot waldibas, teeschi pascheem saldateem. Schi ideja atrodot leelu peekrischanu starp sozialisteem austreeschu un wahzeeschu armijâ. Ar to saguhstitee isskaidrojot saldatu mehginajumus tuwotees muhsu eerakumeem ar sarkaneem karogeem.“

Lihdzigas sinas sanemtas ari is Minskas:

„Sino, kà pehdejàs deenàs daudzos frontes apgabalos pretineeki naw ismainijuschi neweena schahweena. Wahzeeschi gaida sinas par frontes kongresu un pat ir suhtijuschi delegatus. No aeroplana nomesti sinojumi, kà Wahzijâ noteek tautas kustibas, kuras prasa kara isbeigschanu.“

Tautas prasibas sahk darbotees. Tàs saprot, kà west ahrprahta karu saweem kapitalisteem par labu ir paschnahwiba. Winu weselais prahts, winu paschaissargaschanàs instinkts tàs speesch beigt schausmiao slaktinu. Un tàs to dara.

1. maijs teescham iswehrschas par tautu brahlibas swehtkeem.

Karaspehks un wina komandeeri.

No Rumenijas frontes Jasas un Sokoku rajonu Saldatu Dep. Padomes atbraukuse delegazija, kura sino par stahwokli tureenes karaspehka datàs. Armijas komandeeru sastahws palizis wezais, reakzionarais, kursch isleeto wisus spehkus, lai turetu armiju wezà paklausibâ, lai noslahpetu karaspehkâ rewoluzionaro garu. Wehleschanas, kuras isdaritas stipri wehlak, neka zitàs frontes datàs, tikuschas isdaritas us ahtru roku un sem teescha komandeeru speedeena. Tomehr neskatotees us to weetejàs komitejas isnahkuschas rewoluzionaras. Tagad schtabs leekot iswehletàm komitejàm wisadus schkehrschkus zeklà, nekauj noturet sapulzes, wed pogromu agitaziju un wiseem spehkeem zenschas kawet rewoluzionaro kopibu.

Tahdas paschas sinas nahk ari no zitàm frontes datàm. Sakarâ ar to un zitàm padarischanam paschulaik noteek leelas pahrmainas karaspehka augstako komandeeru sastahwâ. Tà sinoja par armijas komandeera Letschizka, Stochodas „waronos“ un daschu korpusu komandeeru nosweeschanu. No deenwidwakaru frontes sino, ka atstahdinati no weetam 23 komandeeri lihdz pat diwisiju preekschneekeem — Pawisam schinî frontê, atzelti 114, bet no wezàm weetam padsihti 146.

Ja reis kara ministrs Gustchkows, kursch pats neeeredz rewol. strahdneezibu un sarkano karogu ne azu gala, speests isrehkinatees ar tikdaudz „tehwijas aisstahwjeem“, tad waram gan eedomatees, kas teek darits no wezàs waldibas slepeneem un atklahteem peekritejeem daschadàs frontes datàs. Scho warmahzibu neisbeigs ne Gutschkowi, ne ziti Pagaidu Waldibas komisari. Tur suhtami Strahdneeku un Saldatu deputatu padomes, kà ari s.-d. Str. partijas darbineeki, kas organisetu armiju us brihweem republiskeem pamateem, atzeltu reakzionaros komandeerus un noskaidrotu armijai tagadejo stahwokli, kas un kà paschu laiku darams, lai rewoluzija uswaretu.

Str. un Sald. Dep. Pad. saldatu sekzija noturejusi sawu sehdi, kurâ ar balsu wairakumu peenehmusi, ka papildu („marschewija“) rotu suhtischana us fronti armijas papildinaschanai ir nepeezeeschama. Suhtischanas kahrtibu usdod isstrahdot ispildu komisijai sasinâ ar kopeju Ispildu komiteju.

Beedrus strahdneekus sozial-demokratus usaizina eestahtees partijâ

Wajadsiga 2 beedru eeteikschana. Peeteiktees war Rajona Birojâ Петр. ст. Лахтинская № 22 кв. 32.

Sabeedriskâ dsihwe.

Pagaidwaldiba, wezee ministri un eerehdni.

Pehz laikrakstu sinâm Pagaidwaldiba nolehmusi bijuscheem ministreem un eerehdneem issneegt pensiju, ne leelaku ka 7000 rubłu gadâ.

Atteezibâ uz scho lehmumu Petrogradas automobiłu darbnizas saldatu sapulze 8 aprilî nolehma likt preekschâ Str. un Sald. Deputatu Padomei atteezibâ uz bijuscho ministru pensijas jautajumu greestees pee Pagaidwaldibas un aisrahdit, ka naw peelaischama schahdas pensijas issneegschanu lihdz tam laikam, kamehr satwerśmes sapulze isstrahdâs likumprojektu. Scho lehmumu sapulze motiwê ar to, ka brihwa walsts war maksat naudu tikai par tahdu darbu, kas atnes kahdu labumu walstij un tautai, bet ne teem ministreem un eerehdneem, kas noweda Kreewiju pee galiga posta.

Reakzionars armijas preekschgalâ.

„Вечернее Время" sino, ka pee weenas deputazijas sagaidischanas Radko-Dmitrijews teizis sekoscho:

„Es zihnischos lihdz pehdejam saldatam ar ahrejo eenaidneeku un ja tas buhs wajadsigs, tad ari ar eekschejo. Manas armijas saldati labi saprot tagadejo stahwokli. Mehs sinam, ka tagad Kreewijâ ir ne masums spehku, kuri gatawo usbrukumu no muguras. Armijâ mums jau ir parahdijuschees tahdi kaudis un ar wineem mehs jau zihnamees. Newaru neatsihmet to samaitajoscho eespaidu, kahdu atstahj laikraksts „Prawda" uz saldateem. Wajadsetu apsargat armiju no lihdsigâm, gandrihz pogroma lapam."

Ta runâ Radko Dimitrijews un kara ministris Gučkows saprotama leeta, ir ar winu pluschi weenâs domâs, jo pretejâ gadijumâ winsch buhtu poruhpejees par to, kas schinâ Nikolaja II kalpa rokâs neatrodas ne noteizoscha wara, kâ tas paschlaik ir.

Brihwibas aisnehmums.

Pirmais Tautas loschmeteju pulks un diwi pirmâs automobiłu reserwes rotas nodaļas kopejâ sapulze peenehma atteezibâ uz brihwibas aisnehmumu sekoschu resoluziju:

„Sapulze issaka sawu nesapraschanu par to, kâ Pagaidwaldiba, kur winai wajadsetu peelikt wisus spehkus pee ta, lai uz Str. un Sald. Deputatu Padomes manifesta pamata dsehstu wienpasaules uguns grehku, azimredsot gatawojas uz kara turpinaschanu ne tikai lihdz „uswaras pilnam beigam", bet weenkahrschi „bez gala". Mehs protestejam pret burschuasijas eekaroschanas kara turpinaschanu". Elektrotechniskâs skolas darbnizas 5 nodaļas strahdneeku sapulze atteezibâ uz scho paschu jautajumu peenehma sekoschu resoluziju.

„Eewehrojot to, kâ pagaidwaldiba wehl lihdz schim naw publizejusi no Nikolaja waldibas un saweenoteem slebgtos libgumus par kara weschanu un nesinot dehl kahdeem mehrkeem teek wests schis karsch un ka lihdz schim uz proletariatu un semneezibu karsch gulstas kâ smags slegs, mehs kategoriski protestejam pret, tâ saukta, „brihwibas aisnehmuma" eeweschanu.

No sawas puses mehs prasam lai Pagaidwaldiba nekawejoschi eewed eenahkumu un kapitala nodokli usnehmejeem un leelgruntneekeem.

No Bilskas pagasta. 4. aprilî mums bilskeneescheem bij pirmâ bessemneeku sapulze. Sapulze bij sasaukta uz daschu bessemneeku eerosinajumu un kâ weens no deenas kahrtibas galweneem punkteem bij delegatu wehleschana uz strahdneeku sapulzi Walmeerâ 16. un 17. aprilî.

Tika apspreesti sekoschi notikumi un bessemneeku laukstrandneeku wajadsibas. Sapulzejuschees pehz apspreeschanâs atsina par nepeezeeschamu ka:

1. Latwijai jabuht autonomai demokratiskâs Kreewijas republikas sastahwdakai ar Latwijas Saeimu preekschgalâ, kura wehlama uz teeschu, aisklahtu, wispahrigu un weenlihdsigu wehleschanu pamata.

2 Latwijas skolôs mahzibas ir japasneedz latweeschu walodâ. Kreewu walodu teek pasneegta tâ kâ mahzibas preekschmets.

3. Wisâs Latwijas teesâs darischanu walodai ir jabuht latweeschu walodai.

4 Wisai pagastu semei ir jabuht apsehtai. Ahrkahrtiga nomas (rentes) pazelschana uz semes naw peelaischama. Ja rentneeks un muischas ihpaschneeks waj saimneeks newar sawstarpeji weenotees, tad nomas leelumu noteiz wisu pagasta eedsihwotaju (bessemneeku, saimneeku un muischneeku) sapulze uz weenlihdsigu balsu teesibu pamata.

5. No pagasta labibas magasinas pirmâm kahrtam labiba ir jaisdod preeksch sehklas. Atlikuschais maises krahjums japahrdod truhzigeem pagasta eedsihwotajeem - bessemneekeem par peenehmigâm zenam.

6. Pagasta milizijai jateek wehletai no wiseem pagasta eedsihwotajeem.

7. Janoteiz laukstrahdneeku maksimalais (leelakais) darba laiks un ja slabo dsihwokli. Scho jautajumu nokahrtoschanai jasasauz laukstrahdneeku, saimneeku un muischneeku kopeja sapulze.

8. Nepeezeeschama ir laukstrahdneeku apdroschinaschana pret nelaimes gadijumeem un wezumu.

Tika apspreests ari semes jautajums. Wairaki runataji ussweh̄ra, ka krona ritterschaftes, mahzitaju un priwato muischu sadalischanu masos grunts gabalos — priwatihpaschumos n a w weylama. Wisi konfiszejamee (bez maksas atsawinamee) un ekspropriejamee semes gabali atsihstami par Latwijas ihpaschumu. Schee semes gabali n a w tahlak pahrdodami par priwatihpaschumu, bet winus apstrahdâ bessemneeki, kuri grib semi ar saweem spehkeem apstrahdat. Wini sanem wisus augłus un maksâ sinamas nodewas Satwersmei.

Par delegateem uz Walmeeras sapulzi iswehlejâm bessemneekus Jekabu Behrsinu un Peteri Breedi.

Sapulze noriteja leetischkâ garâ. Redsams bija, ka sapulzes dalibneeki pilnigi apsinajâs pahrdsihwojamo notikumu swarigumu. Tika isteikta wehleschanâ kaut schahdas sapulzes, tekoscho notikumu apspreeschanai, muhsu pag. taptu sarihkotas beeschaki. Laiks buhtu mums atmest wezo sawruhpibu. Tagadejais brihdis prasa radoschu sabeedrisku darbu. Kopejeem spehkeem mehs weiksim to, kas katram atsewischki par sewi nemot, leekas neeespehjams. Kneede.

Redakzijas peesihme: Bilskas pagasta buhwstrahdneeki aistweru schi daudzus swarigus jautajumus un wispahrigos wilzeenos atrisinajuschi winus pareizi. Par teem „Zihna" jau ir rakstijusi un beeschi pee wineem atkal kawesees. Tomehr daschas peesihmes mums japeemetina:

Mehs newaram atsiht prasibu: „Latwijas skolâs mahzibas ir japasneedz latweeschu walodâ". Schahdi isteikta doma pahrpratama. War eedomatees, ka wiseem Latwijas eedsihwotajeem-kreeweem, wahzeem, ebrejeem u. z. — buhs jamahzas latwiski To tatschu nedomâ Bilskas pagasta laukstrahdneeki... Blakus skolam, kurâs pasneegs mahzibas latwiski, wajadzês dibinat skolas ar mahzibu pasneegschanu zitâs weetejâs walodâs.

Tas pats sakams par teesam, Nedrihkstam mehs wiseem ussweest latweeschu walodu. Wisâm walodam weenadas teesibas...

Par strahdneeku stahwokli jaspreesch paschcem strahdneekeem bez saimneekeem un muischneekeem. War gan dibinat schkihreju teesas, kur peelaischami ari laukSaimneeki, bet kopgâs sapulzês ar wineem naw wajadsigs eet. Muischneeki gluschi isslehdsami. Muhsu usdewums likwidet muischneezibu...

Jautajumi par laukstrahdneeku apdroschinaschanu nelaimes un wezuma gadijumos, bet ari slimibas u. z. darba saudeschanas gadijumos, kâ lai laukstrahdneeteschu un ka pu seewu apdroschinaschanu gruhtneezibas un dsemdeschanas gadijumos un japrasa pabalsta issneegschana sihdoineem.

Japahrdomâ nopeetnak ari jautajums, kâ ihpaschumâ nodot konfiszejamo semi — Latwijai waj wisai walstij — Kreewijai. Mums schkeet, ka semi skaldit nedrihkstam. Latwija paliks par Kreewijas gribu Semei japeeder Kreewijai kâ weenotai walstij. Bet leetoschanas teesibas gan peeschkiramas Latwijai kâ weetejai autonomai Kreewijas sastahwdaļai.

Ribinska. 4 aprilî notika pirmâ, Fenitsa strahdneeku saweenibas sapulze. Eeradušchees ap 25 strahdneeki, no kureem leelakâ daļa latweeschi. Starp zitu apspreeda jautajumu par 8 stundu darba deenu. Sino, ka Strahdneeku un Saldatu Dep. Padome weenojusees ar fabriikas administraziju par 8 stundu darba laiku. Nolemts no 5. apriła strahdat tikai 8 stundas. Nolemj abonet „Правду", „Zihnu" un „Правительственный Вѣстникъ". No wisas sapulzes gaitas redsams, kâ tee ir pirmee nedroschee soli. Naw organisatorisku spehku. Bet par to nekas. Pirmais pamats uz organiseschanos likts. Tikai droschi par winu uz preekschu. Kahrklis.

Ahrsemes.

Iz Rumenijas.

Odesas Str. un Sald. Dep. Padomes Izp Kom. preekschstahwis sinojis Peterpils Izpildu Komitejai par stahwokli Rumenijâ:

Rumenijas sazialisti bija nosuhtijuschi diwus delegatus, kas luhguschi kreewu strahdneekus palihdset teem un pasinot winu domas Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomei Peterpilî. Wini sinojuschi, ka rumenu semneeki atrodotees pilnigâ atkaribâ no muischneekeem bet strahdneeki no burschuasijas, puslihdz tâ, kâ pee mums lihdz 1861. gadam, t. i. lihdz dsimtbuhschanas atzelschanai. Kukuku nemschana no waldibas eerehdnu un winai tuwu stahwoschi persouu puses tagadejâ brihdî nowest līdz augstakam attihstibas punktam. Rumenu tauta nihkst gara tumsibâ, dsihwo badâ un nahwes gadijumu skaits sakarâ ar badu — milsigs.

Stahwoklis kara spehkâ naw daudz laboks. Rumenu saldatu pahreeschana bedziamâ laikâ eenaidneeku pusê, delegati isskaidro ar to, ka Wahzija eewedusi eekarotâ Rumenija kautko līdzsigu autonomijai un atsawinajusi tautu, kamdehl ari saldati tihri dabiski zenschas pahreet otrâ pusê. Baidibamâs no rewoluzijas Rumenijas waldiba grib wisdrihzakâ laikâ sawus kara spehkus nostahdit uz frontes, lai waretu tikt aissaukti kreewu pulki, kureem rumenu waldiba neustizas un neusskata par eespehjamu rewoluzijas apspeeschanu ar kreewu karaspehku. Teek pastiprinata usraudsiba par Kreewijas emigranteem un teek aresteti rumenu sozialisti. Aresteto widâ atrodas ari jau no 1905. g. Kreewijas rewoluzijas pasihstamais doktors Rakowskis, ilggadejs brihwibas zihnitajs. Winam draudot kautkas behdigs, baidotees par wina dsihwibas droschibu. Deputati greeschas pehz palihdsibas, lai atsawinatu eeslodsitos. Karalis un galwenâ kahrtâ, karaleene atrodas burschuasijas rokâs, kas zenschotees pahrdot wisu, kas wehl pahri esot paltzis. Rumenu sozialisti leek leelas zeribas uz kreewu armijas rewoluzionisejoscho eespaidu uz rumenu tautu un zer drihzâ laikâ gahst sawu waldibu.

Tahda ir wehl weena Mikukowa „sabeedrotâ" rikoschanâs ar sawu tautu un winas brihwibu Par deputatu Wahzija, kura kâ eekarotaja gahja pret Rumeniju, israhdijâs brihwaka, nekâ „sabeedrotâ" Rumenija, kura akli eet wezâs Kreewijas zeku.

Sweedrija. No Stokholmas sino, ka daschâs prowinzes pilsehtâs wehl 12. aprilî turpinajuschâs demonstrazijas, kuras tikuschas issauktas no pahrtikas weelu truhkuma.

Stokholma. 12. aprilî notika leelas matroschu un soldatu demonstrazijas sakarâ ar to, ka wineem bij aisleegts apmeklet galejo kreiso sozialistu mihtingus.

Polizija, kura lika preekschâ demonstranteem isklihst tika sanemta ar swilpeeneem un lamu sauzeeneem. Kad polizijas spehki tika papildinati, tad demonstranti sahka mest uz wineem akmenus. Polizisti ar plikeem sobeneem usbruka puhlim. Weens no polizisteem tika smagi, daschi weeglak eewainoti.

Kopenhagena. No Kopenhagenas sino, ka eerodotees daudz sweedru, kuri baidotees no 1. maija nemeereem.

Berlinê, 11. aprilî notika reichstaga atklahschana. Sesija turpinasees lihdz 6. maijam. Wispirms tiks apskatits walsts budscheta jautajums, starp zitu, kara un juhrleetu ministriju budscheti.

Stokholma. 11. aprilî ministrs-presidents Schwarzs peenehma seeweeschu deputaziju no 19 daschadâm seeweeschu saweenibam Sweedrijâ. Deputazija prasija lai tagadejâ riksdaga sehdê tikti eenests likumprojekts atteezibâ uz seeweeschu wehleschanu teesibam. Ministrs-presidents apsolijis scho prasibu skatit zauri.

Amerika. No Amerikas sino, kâ wahzeeschi konzentrejot sawus spehkus deenwidus Brasilijas walstis. Domâ kâ wahzu sazelschanâs deenwidos esot neisbehgama.

Kara sinas.

Rectrum fronte.

Uz Seemeļ-reetrumeem no Beresteschko meestina treewi ussprīdsinajuschi wahzu minu. No sprahdseena isnizzinata lauka apsardsiba un pretineeka minu galerejas.

Rumenu fronte.

Uz Tekutschin-Galaz dselszeļa linijas no wahzu smagâs artilerijas apschaudits kreewu wilzeens. Zitâs frontes daļâs apschaudischadâs un isluhkoschana.

Kaukasa fronte.

Apschaudischanâs un isluhkoschana.

Anglu-frantschu fronte.

No Parises sino, kâ wisu deenu un uz wisas frontes notikuschas artilerijas kaujas. Kreewu artilerija uz seemeļeem no Wokler isklihdinajusi leelus wahzu artilerijas pulkus.

No Londonas sino, kâ angłu karaspehks eenemis Bilnem sahdschu uz seemeļeem no Treslo sahdschas. Kâujas 12. aprilî notikuschas starp upem Ramelji un Skarpa.

Agitatoru kolegijas aisrahdijums.

Agitatoru kolegija atjaunotâ un stipri paplaschinatâ sastahwâ kâras energiski pee darba, lai apmeerinatu wisus peeprasijumus un wajadsibas agitazijas un propagandas lauk . Lai tomehr labak nostahditu scho leetu, kolegija luhdz ari beedrus, kuri peeprasa pehz agitatoreem sapulzês, atweeglinat tai darba sadalischanu ar to, kâ tee laikâ, wismaz diwas deenas preeksch sawas sapulzes, eesneedz peeprasijumus.

1) Rajona birojâ: Lachtinskaja, 22, dz. 32, parastâ laikâ (no 8—12 un no 4—8) sekretare.

2) „Zihnas" ekspedizijâ: Troizkij pr. 14, wisu deenu.

Peeprasot nepeezeeschami jaatsihmê laiks, weeta, kur sapulze noteek un par kotur jarunâ.

Aisrahdijums agitatoru kolegijas lozekleem un pahrejeem beedreem.

Agitatoru kolegija notura kahrtejas nedêļas sehdes otrdeenâs, p. 7 wak. „Zihnos" eksp. (Troizkij pr. 14). Ceturtdeenâs un sestdeenâs agitatoreem jaeerodas wakarâ weenâ no peenemschanas weetam, lai sadalitu sawâ starpâ eenahkuschos peeprasijumus.

Izdod L. S. D. Zentralkomiteja kopâ ar Kr. S. D. St. P. Pet. org. Latw. rajonu.

D. K. Wetsbrunadruka latwiski, Petersburgâ, Troizkaja aprosenaut № 7